

Bryssel, 4. lokakuuta 2024
(OR. en)

13994/24

ENER 474
COMPET 981
CLIMA 332

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Sähkön tukkuhintojen vaihtelu – Keskustelu

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä puheenjohtajavaltion taustamuistio sähkön tukkuhintojen vaihtelusta TTE-neuvoston (energia) 15. lokakuuta 2024 pidettävää istuntoa varten.

Sähkön tukkuhintojen vaihtelu**Tausta ja yleiskatsaus**

Viime kuukausina Keski-, Itä-, ja Kaakkois-Euroopassa sähkön hinnoissa on esiintynyt voimakasta nousua. Hintapiikit ovat olleet erittäin jyrkkiä huipputunteina, etenkin iltaisin. Sähkön hinnat ovat olleet joissain tapauksissa heinä- ja elokuussa 2024 yli 400 €/MWh. Hintatasolla on ollut suhteettomia vaikutuksia Kaakkois-Euroopan alueella, jonka talouksiin ja kilpailukykyyn on kohdistunut näin huomattavaa painetta.

Vaikutuksia ja niiden myötä kilpailukykyongelmia on kohdistunut erityisesti kyseisen alueen jäsenvaltioihin, minkä vuoksi kyseiset jäsenvaltiot kehottavat toteuttamaan EU:n tasolla koordinoituja toimia hintojen vakauttamiseksi ja energiaturvallisuuden parantamiseksi alueella.

Komissio tutkii parhaillaan tiiviissä yhteistyössä kyseisten jäsenvaltioiden kanssa mahdollisia vaikuttimia ja tekijöitä, jotka ovat saattaneet johtaa tähän tilanteeseen, mukaan lukien suuri sähkön kysyntä lämpöaallon aikana tai siirtoverkossa ja useissa voimalaitoksissa käynnissä olevat huoltotyöt. Riittämätön rajatylittävä infrastruktuuri vaikeuttaa sekin tehokasta sähkönjakelua joidenkin alueiden välillä varsinkin huippukysynnän aikana. Tämä puolestaan johtaa hintojen nousuun ja markkinoiden tehottomuuteen. Kaakkois-Euroopan aluetta ei myöskään ole kaikilta osin integroitu laajempiin EU:n sähkömarkkinoihin, mikä voi sekin synnyttää merkittäviä hintaeroja ja estää ylijäämäenergian sujuvan siirtämisen muilta alueilta.

Samanaikaisesti alueella on haasteita hallinnoida vaihtelevaa uusiutuvaa energiaa, sillä varastointi- tai muita joustoratkaisuja ei ole riittävästi saatavilla. Esimerkiksi kuivuuden takia vähentynyt vesivoima on lisännyt joidenkin jäsenvaltioiden riippuvuutta hiili- ja kaasuvoimalaitoksista, mikä vuorostaan lisää kustannuksia.

Kyseiset sähkön tukkumarkkinoiden hintapiikit etenkin Keski- ja Kaakkois-Euroopassa korostavat tarvetta harkita kohdennettuja toimenpiteitä, joiden avulla voidaan tehokkaasti vahvistaa sähkömarkkinoita, energiaturvallisuutta ja energian vakautta alueella ja yleisemmin unionissa.

Tarvittavat toimenpiteet

Jotta voidaan vastata näihin haasteisiin, varmistaa markkinoiden moitteeton toiminta EU:ssa, hallita uusiutuvan energian vaihtelevuutta paremmin ja mukauttaa tarjonta tehokkaammin vastaamaan kysyntää, infrastruktuuriin kohdistuvien lisäinvestointien ohella tarvitaan huomattavia investointeja yhteenliitäntöihin ja joustavuuteen (kysyntäjousto, varastointikapasiteetti yms.). Samalla olisi sallittava kohdennetut mukautukset ja yhteisvastuumekanismit jäsenvaltioiden tukemiseksi. Samaan aikaan saatetaan tarvita lyhyen aikavälin toimenpiteitä, jotta estetään korkeiden hintojen kaudet talvella. On tärkeää varmistaa, että kansallisissa päätöksissä huomioidaan myös laajemmat alueelliset vaikutukset. Parempi koordinaatio siirtoverkonhaltijoiden välillä sekä infrastruktuurin suunnittelun koordinointi ovat avainasemassa alueen täyden potentiaalin hyödyntämisessä ja hintojen vakauttamisessa.

Keskustelua ohjaavia kysymyksiä

1. Mitä lisätoimia voitaisiin toteuttaa fyysisen rajatylittävän kapasiteetin lisäämiseksi, jotta parannetaan EU:n eri alueiden välistä kauppaa?
2. Onko tarvetta parantaa koordinaatiota sen varmistamiseksi, että kansallisissa päätöksissä otetaan huomioon niiden laajemmat alueelliset vaikutukset?
3. Mitkä lyhyen ja pitkän aikavälin toimet ovat tarpeen alueella ja sisäisillä energiamarkkinoilla yleisesti ottaen joustavuuden käyttöönoton helpottamiseksi, rajat ylittävien sähkönsiirtojen tehostamiseksi sekä sähködatan läpinäkyvyyden ja saavutettavuuden parantamiseksi?